Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА
І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 7 (7568)
ПАНЯДЗЕЛАК 17 СТУДЗЕНЯ 1944 г.

Цана 20 кап.

14 студзеня войскі Беларускага фронта ў выніку ўмелага абыходнага манеўра авалодалі абласным цэнтрам Беларускай ССР горадам Мозыр, а таксама вялікім чыгуначным вузлом і горадам Калінкавічы.
Слава герaічным воінам Чырвонай Арміі!

ЗАГАД
ВЯРХОЎНАГА ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА

Ґенералу арміі РАКАСОЎСКАМУ

Войскі **Беларускага** фронта, у выніку ўмелага абыходнага манеўра, сёння, 14 студзеня, штурмам авалодалі абласным цэнтрам Беларусі горадам **Мозыр** і вялікім чыгуначным вузлом і горадам **Калінкавічы**—важнымі апорнымі пунктамі абароны немцаў на Палескім напрамку.

У баях за авалоданне гарадамі **Мозыр** і **Калінкавічы** вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта **Батава,** генерал-лейтэнанта **Белова,** генерал-лейтэнанта **Крукава**, генерал-маёра **Канстанцінава**, генерал-маёра **Іванова І. І.**, генерал-маёра **Аляксеева,** артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі **Казакова,** генерал-маёра артылерыі **Бескіна**, генерал-маёра артылерыі **Ігнатава**, генерал-маёра артылерыі **Егорава**, танкісты генерал-маёра танкавых войск **Панава** і лётчыкі генерал-лейтэнанта авіяцыі **Рудзенка.**

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за вызваленне гарадоў **Мозыр і Калінкавічы,** прадставіць да прысваення назваў **„Мозырскіх“ і „Калінкавіцкіх“** і да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 14 студзеня, у 21 гадзіну сталіца нашай Радзімы **Масква** ад імені Радзімы салютуе нашым доблесным войскам, якія вызвалілі гарады **Мозыр і Калінкавічы,**—дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні **абвяшчаю падзяку** ўсім кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне гарадоў **Мозыр і Калінкавічы.**

Вечная слава героям, якія загінулі ў барацьбе за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза—І. СТАЛІН.

14 студзеня 1944 г.

Страты праціўніка і трафеі войск 1-га Украінскага фронта за перыяд з 24 снежня 1943 года па 13 студзеня 1944 года

За час наступлення з 24 снежня 1943 года па 13 студзеня 1944 года войскі 1-га Украінскага фронта нанеслі наступныя страты нямецка-фашысцкім войскам.

Знішчана: танкаў — 2.204, гармат рознага калібра — 1.174, мінамётаў — 625, кулямётаў — 3.173, бронемашын і бронетранспарцёраў — 348, аўтамашын — 4.686, бронепаяздоў — 2, складаў з боеприпасамі, узбраеннем і харчаваннем — 27, чыгуначных эшалонаў — 17, паравозаў—28, вагонаў — 400, бензацыстэрн — 40, павозак з грузамі—3.063.

Праціўнік страціў толькі забітымі каля 100.000 салдат і афіцэраў.

За гэты-ж час войскамі фронта **захоплены** наступныя трафеі: танкаў—316, гармат рознага калібра—902, мінамётаў—321, кулямётаў—больш 2.000, вінтовак і аўтаматаў—11.500, бронемашын і бронетранспарцёраў—157, аўтамашын—3.514, цягачоў і трактараў—47, матацыклаў—480, паравозаў—20, вагонаў—больш 1.000, эшалонаў з грузамі — 3, цыстэрн —40, складаў з боеприпасамі, узбраеннем, харчаваннем і іншай ваеннай маёмасцю — 230, павозак з грузамі—3.100, коней—3.662, радыёстанцый—40.

Узята ў палон больш 7.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.

СОВІНФОРМБЮРО

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

Аператыўная зводка за 15 студзеня

На працягу 15 студзеня на захад і на паўночны захад ад Калінкавічы нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і выбілі праціўніка з некалькіх населёных пунктаў.

На ўсход ад Вінніцы і на поўнач ад Умані нашы войскі адбівалі контратакі вялікіх сіл пяхоты і танкаў праціўніка і нанеслі яму вялікія страты ў жывой сіле і тэхніцы.

На другіх участках фронта—у радзе пунктаў баі мясцовага значэння.

На працягу 14 студзеня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 111 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіты 42 самалёты праціўніка.

Аператыўная зводка за 16 студзеня

На поўнач ад Новасакольнікі нашы войскі, у выніку трохдзённых наступальных баёў прарвалі абарону праціўніка шырынёй па фронту 15 кілометраў і ў глыбіню да 8 кілометраў і занялі больш 40 населёных пунктаў, у тым ліку вялікія населёныя пункты Шанойлава, Палуцціна, Чорнае, Сопкі, Волгіна, Манокава, Міхалкіна, Чыркі, Роўны, Забалоцце і чыгуначную станцыю Насва. Такім чынам нашы войскі перарэзалі чыгунку Новасакольнікі—Дно.

На працягу 16 студзеня на захад і на паўночны захад ад Калінкавічы нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі некалькі населёных пунктаў, у тым ліку вялікія населёныя пункты Новасёлкі, Якімавічы, Клінск.

На захад і на паўднёвы захад ад Сарны нашы войскі вялі баі мясцовага значэння, у ходзе якіх авалодалі горадам і вялікай чыгуначнай станцыяй Костапаль, а таксама занялі вялікія населёныя пункты Владзіміравец, Антануўка, Златалін, Печалуўка.

На ўсход ад Вінніцы і на поўнач ад Умані нашы войскі адбівалі контратакі вялікіх сіл пяхоты і танкаў праціўніка, падбіўшы і знішчыўшы пры гэтым да 136 нямецкіх танкаў.

На другіх участках фронта — у радзе пунктаў ішлі баі масцовага значэння.

На працягу 15 студзеня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 195 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 60 самалётаў праціўніка.

МОЗЫР—СОВЕЦКІ!

Калі фашысцкія людаеды па загаду бандыта Гітлера занявольвалі народы Заходняй Еўропы, працоўныя Палескай абласці выконвалі сталінскае заданне па асушцы балот. Толькі за вясну 1941 года па абласці было асушана 25 тысяч гектараў. Сталінскі план асушкі балот быў перавыканан.

Воляй партыі і народа Палессе ператварылася ў квітнеючы край. Дзе раней была непраходная дрыгва, — закаласавалі шумлівыя нівы.

Каб ператварыць палескія балоты ва ўраджайныя палі і сенажаці, патрабавалася цэлая сістэма меліярацыйных пабудоў, шырокая сетка канаў. Гэта стала пад сілу толькі калгаснаму сялянству, кіруемаму партыяй большэвікоў. За годы совецкай улады і асабліва за годы сталінскіх пяцігодак Палессе карэнным чынам змяніла свой твар. Толькі за 1940 і пяць месяцаў 1941 года было асушана больш 57.000 гектараў балот. Палессе ператваралася ў адну з багацейшых па сельскагаспадарчай прадукцыі абласцей Совецкай Беларусі.

У абласці паспяхова развівалася і прамысловасць, асабліва лясная. Рос дабрабыт і культура народа. Паляшук стаў звацца чалавекам.

Гітлераўскія банды парушылі мірную працу жыхараў совецкага Палесся. Верныя сыны свайго народа— рабочыя, сяляне, совецкая інтэлігенцыя пайшлі ў рады Чырвонай Арміі, каб грудзьмі адстайваць чэсць і незалежнасць сваёй Радзімы. Другая частка верных сыноў зямлі беларускай пайшла ў лясы і балоты—у партызанскія атрады. Ні ўдзень, ні ўночы народныя мсціўцы не давалі спакою нямецкім акупантам. Зямля Палесся гарэла пад нагамі чужаземных захопнікаў. Першыя героі-партызаны, Героі Совецкага Саюза Ціхан Бумажкоў і Фёдар Паўлоўскі—сыны Палесся, гэта яны першымі запалілі полымя партызанскай вайны ў тыле ворага.

Восенню 1943 года на Палессе прышла Чырвоная армія. Раён за раёнам вызваляецца ад нямецкіх акупантаў. А 14 студзеня 1944 года на ўвесь свет радыё апавясціла аб тым, што горад Мозыр—абласны цэнтр Палескай абласці і буйнейшы чыгуначны вузел горад Калінкавічы вызвалены ад нямецкіх захопнікаў. Мозыр зноў стаў совецкім!

Салюты Масквы адгукнуліся радасным рэхам у сэрцах працоўных совецкага Палесся.

Горад Мозыр не толькі самы вялікі ў абласці. За годы Совецкай улады ён ператварыўся ў адміністратыўны, грамадскі і культурны цэнтр Палесся. Тут былі пабудаваны новыя жыллёвыя дамы, Дом Советаў, тэатр, 2 сярэднія сталінскія школы, абласная паліклініка, магутная электрастанцыя, Дом Абароны і іншыя.

Фашысцкія мярзотнікі ўзарвалі электрастанцыю, разбурылі жыллёвыя дамы і грамадскія памяшканні. Крывавы след пакідаюць яны пасля сябе на Палессі. Спалены многія гарады і вёскі, вялікія палескія лясы і каштоўнейшыя заказнікі, разбураны навучальныя установы, знішчаны тэатры, апаганены дамы соцкультуры, узарваны больніцы і прамысловыя прадпрыемствы, масты і чыгункі, абрабавана мірнае насельніцтва.

Гэта варварства совецкі народ ніколі не даруе нямецкім акупантам, за ўсе іх крывавыя справы адплоціць ім спаўна. Працоўныя Палесся за кароткі тэрмін адновяць разбураныя гарады і вёскі, адновяць свой абласны цэнтр — горад Мозыр.

Пройдуць годы, будзе аднаўлена прамысловасць і сельская гаспадарка зноў зашуміць багатым ураджаем Палессе. Народ складзе песні, паданні, быліны. І ў гэтых песнях першыя словы любві і падзякі будуць прысвечаны воінам Чырвонай Арміі, бясстрашным партызанам, вялікаму і мудраму правадыру і настаўніку нашаму Сталіну.

К. Зайцаў,
дэпутат Вярхоўнага Совета БССР,
двойчы ордэнаносец.

ЗНОЎ ЗАГУДУЦЬ ВАРШТАТЫ

ПЕРШЫЯ КРОКІ

Новабеліцкая фабрыка „Везувій" славілася сваёй прадукцыяй далёка за межамі БССР. Прышлі немцы. Яны запаганілі прасторныя цэхі, узарвалі, знішчылі ўсё абсталяванне. Ля варот пабудавалі шыбеніцы. А калі адступалі, хацелі знішчыць і карпусы. Але гэта ім не ўдалося. З дапамогай савецкіх патрыётаў 9 вялікіх мін, якія заклалі немцы ў карпусы, былі абясшкоджаны.

З першых-жа дзён вызвалення Нова-Беліцы на фабрыку пачалі прыходзіць старыя, кадравыя рабочыя. З іх дапамогай мы наладзілі ахову, правялі інвентарызацыю, ачысцілі тэрыторыю фабрыкі ад лому, а потым прыступілі да мантажу і абсталявання цэха па выпрацоўцы запалак саматужным шляхам.

Увесь гэты арганізацыйны перыяд прайшоў у нас хутка, па-ваеннаму, і 9 студзеня фабрыка дала Радзіме першую прадукцыю. Скажу прама: гэта была вялікая радасць, вялікае свята для ўсяго нашага пакуль яшчэ невялікага калектыва.

Можна ўжо сказаць аб лепшых людзях, якія добрасумленна, з разуменнем свайго грамадзянскага абавязку адносяцца да працы: таварышы Харкевіч, Шкрабава, Дабравольскі. Аб Дабравольскім мне хочацца сказаць некалькі падрабязней, каб аб ім ведала ўся наша рэспубліка.

Яшчэ тады, у цяжкія дні адступлення, на тэрыторыі фабрыкі было закапана 465 банак фосфару — дэфіцытнай сыравіны для вытворчасці запалак. Стары кадравы рабочы тав. Дабравольскі ведаў аб гэтым, але пільна хаваў тайну. Дабравольскага цягалі ў паліцыю, дапытвалі, катавалі, садзілі ў турму, але патрыёт нічога не сказаў ворагу. Калі-ж вярнуліся нашы, да мяне першы прышоў тав. Дабравольскі і сказаў, дзе закапаны фосфар. Мы дасталі іх. Ён не страціў сваёй якасці. 465 банак фосфару — дастаткова, каб зрабіць 190 тысяч акцызных скрынь запалак.

Зараз можна меркаваць аб перспектывах аднаўлення фанерна-запалкавага камбіната. Першая чарга — устаноўка 2 аўтаматаў і аднаго прэса — павінна быць скончана да 1 красавіка 1944 года, другая — устаноўка аўтамата і прэса — да 15 мая. Апрача таго, да 25 сакавіка будзе скончана ўстаноўка двух паравых катлоў і паравой машыны.

У недалёкім будучым камбінат будзе працаваць. Ён дасць 236 тысяч акцызных скрынь запалак і 20 тысяч кубічных метраў фанеры ў год.

Зараз вядзецца вялікая падрыхтоўчая работа да прыёму абсталявання. Пры камбінаце арганізуецца школа фабрычна-заводскага навучання, якая будзе рыхтаваць для нас кадры.

І. Мішын,

дырэктар фанерна-запалкавага камбіната „Везувій".

Такая ўжо ў мяне душа...

Як зараз памятаю тыя дні. Фабрыка эвакуіравалася ў савецкі тыл. Вывозілі матэрыялы, абсталяванне. Немец, як чорная хмара, сунуўся на наш горад.

Гляджу я на сваю фабрыку, як на роднае дзіцятка, і сэрца баліць. Цяжка пакідаць родныя цэхі, дзе ведаў усё да дробязі, дзе правёў усё лепшае жыццё. Але інакш нельга было...

Ужо, амаль у самы дзень прыходу фашысцкіх вылюдкаў, я заўважыў, што засталася на фабрыцы даволі вялікая колькасць фосфару. Што-ж рабіць? „Нельга, каб яго выкарыстаў чужынец", — рашыў я.

З групай пажарнікаў, сярод якіх быў мой брат Захар, мы ўзялі ды перанеслі фосфар на востраў, тут-жа, на тэрыторыі фабрыкі. А фосфару было 465 банак. Усе іх тут і закапалі. А немец тым часам падыходзіў да Беліцы.

Я пайшоў у вёску. Тут, думаю, перажыву як-небудзь, а там і нашы прыдуць. Але не далі ірады спакойна жыць. Сяджу я аднойчы дома, раптам увальваюцца ў хату паліцаі.

— Апранайся, — кажуць, — хадзем.

Захара, майго брата, таксама забралі.

Прыходзім у паліцыю. Выклікаў нас немец. Тут-жа, ля яго, сядзіць следчы. Суровым голасам ён гаворыць нам:

— Расказвайце, дзе бальшэвікі схавалі фосфар. Мы маем весткі, што вам гэта вядома. Ну?

— Пан следчы, — кажу я, — нічога нам гэта невядома. Адкуль нам, простым рабочым, можа быць гэта вядома? Калі вы, скажам, прынялі якое-небудзь там сакрэтнае рашэнне, дык хіба вы-б сказалі аб гэтым сваім падначаленым, ды яшчэ такім простым, як мы? Канешне, не. Ну, дык вось так яно і тут. Можа наша начальства і прыняло якое-небудзь там тайнае рашэнне накант гэтых матэрыялаў. Дык хіба-ж нам аб гэтым скажуць? Вы-ж самі падумайце...

Следчы быў няўмольны. Ён і слухаць не хацеў. Немец загадаў пасадзіць нас у турму.

Сядзім суткі, другія, трэція, а на чацвертыя нас зноў выклікалі.

— Ну? Адумаліся? — запытаў немец.

Пасля ўсялякіх пагроз і здзекаў нас адпусцілі. Тры дні былі мы дома, а на чацверты зноў убачылі брыдкую морду паліцая. Ён павёў нас у паліцыю. Зноў допыт, пагрозы...

Я тады і кажу следчаму:

— Хоць зараз можаце расстраляць нас, гэта ваша справа, але-ж я і мой брат Захар нічога сказаць не можам, бо нам нічога невядома.

Следчы параіўся з немцамі і рашылі нас адпусціць.

Прышлі дамоў. Спім — не спім, прыслухоўваемся, ці не ідуць зноў па нашу душу. Дзякуй ёй, Чырвонай Арміі, больш трапіць у паліцыю не прышлося — чырвоныя воіны вызвалілі нас. Лёгка ўздыхнулі мы. Жыццё стала зусім інакшае. Хочацца жыць і жыць.

А фосфар гэты так і не выходзіць у мяне з галавы. Пайду, думаю, на фабрыку, скажу нашым, дзе схавана дабро, дапамагу знайсці. Іду, а сам хвалююся: можа тыя гады знайшлі яго і таму перасталі цягаць нас па паліцыях? Пайшоў. Не бягу — лячу.

Прыходжу. Бачу — сядзіць начальнік наш, дырэктар таварыш Мішын. Я і кажу:

— Таварыш дырэктар, дайце рабочых, мы фосфар адкапаем.

Пайшоў я з імі на востраў. Пазнаў тое месца, пачалі капаць. Зноў хвалююся: а можа той фосфар ужо сапсаваўся? Як не кажыце, а праляжаў ён у зямлі больш двух год.

Але ўсё добра абышлося. Як закапалі — так і ляжыць усё на месцы.

— Малайчына ты, Андрэй Данілавіч! — гавораць мне. — Вялікую справу зрабіў: зараз фабрыка на гэтай сыравіне цэлы год працаваць будзе.

А што я асаблівага зрабіў? Нічога. Такая ўжо ў мяне душа і ёю крывіць я не ўмею. А фабрыку мы аднавім усё-ткі. Зноў задымяцца коміны, загудуць варштаты. Назло немцу!

А. Дабравольскі,

кадравы рабочы фанерна-запалкавага камбіната „Везувій".

ДАДАТКОВЫЯ КРЫНІЦЫ ХАРЧАВАННЯ

Арганізуем падлёдны лоў рыбы

Першы лоў

Свяцілавічы. Рыба з'яўляецца каштоўным прадуктам харчавання. Рыбны промысел — даходная галіна калгаснай гаспадаркі. Улічваючы гэта, рыбакі сельгасарцелі „Рухавік рэвалюцыі" арганізавалі рыбалоўчую брыгаду, якую ўзначальвае рыбак Васарэнка.

Брыгада рэгулярна выходзіць на раку. За першыя ловы вылаўлена больш 5 цэнтнераў рыбы. Пераважная частка прадукцыі здадзена ў шпіталь і раённую сталовую.

Па прыкладу калгаса „Рухавік рэвалюцыі" да падлёднага лову рыбы рыхтуюцца 7 калгасаў раёна.

Арганізавалі рыбалоўчую арцель

Стрэшын. У вёсках вызваленага раёна з кожным днём наладжваецца жыццё. Аднаўлены калгасы. Рыбакі калгасаў „Комсамолец" і „Новае жыццё" арганізавалі першую ў раёне рыбалоўчую арцель. Брыгадзірам арцелі прызначаны вопытны рыбак тав. Дзегцяроў.

Арцель вылавіла ўжо больш 300 кілаграмаў рыбы. Адначасова з ловам рыбакі рыхтуюць добрыя снасці, каб у бліжэйшы час значна павялічыць лоў рыбы.

У лоеўскіх рыбакоў

Лоеў. Рыбакі сельгасарцелі „Дняпроўскі заліў" здаўна славіліся сваім рамяством. Пра выдатных майстраў рыбалоўчага промысла многа разоў пісалася ў газетах.

Як толькі Лоеўскі раён быў вызвалены ад нямецкіх акупантаў, рыбакі „Дняпроўскага залива" зноў арганізавалі рыбалоўчую брыгаду і паспяхова праводзяць падлёдны лоў рыбы. Свежая рыба цяпер вельмі часта бывае ў меню раённай сталовай.

У школах і тэхнікумах

ЗАНЯТКІ ПАЧАЛІСЯ

У Гомельскім чыгуначным тэхнікуме, пасля двухгадовага перапынку, зноў пачаліся заняткі. 360 беларускіх юнакоў і дзяўчат узяліся за вучобу, каб стаць кваліфікаванымі работнікамі чыгуначнага транспарта.

Калектыў студэнтаў і настаўнікаў ганарыцца тым, што сярод іх 60 партызан, якія змагаліся супроць нямецкіх захопнікаў у тыле ворага, а зараз прышлі ў тэхнікум працягваць вучобу.

— Разам з часцямі Чырвонай Арміі, — гаворыць дырэктар тэхнікума, — я прышоў у Гомель, каб па загаду наркома шляхоў зносін таварыша Кагановіча адкрыць тэхнікум.

Абвясцілі прыём студэнтаў на першы і другі курсы электратэхнічнага і эксплаатацыйнага факультэтаў. У першы-ж дзень прышла моладзь. Разам з рабочымі-будаўнікамі студэнты адрамантавалі, прывялі ў парадак памяшканні, адкрылі сталовую, нарыхтавалі дроў, зрабілі неабходнае класнае абсталяванне. Не прайшло і месяца, як тэхнікум гасцінна адкрыў дзверы для будучых электратэхнікаў і дзвіжэнцаў.

Г. Багданаў.

НАСТАЎНІЦКІЯ НАРАДЫ

Ва ўсіх вызваленых раёнах Беларусі ў перыяд з 25 па 30 студзеня будуць праведзены настаўніцкія нарады, на якіх будуць абмеркаваны задачы настаўніцтва па аднаўленню школ і дзіцячых устаноў, пастаноўка вучэбнай і выхаваўчай работы ў школах, задачы настаўніцтва ў правядзенні палітыка-выхаваўчай работы сярод насельніцтва.

Будуць таксама заслуханы даклады на тэмы: правілы паводзін вучняў і задачы настаўніцтва, аб міжнародным становішчы і вывучэнні кнігі таварыша Сталіна „Аб вялікай Айчыннай вайне Савецкага Саюза".

ПАДРУЧНІКІ ДЛЯ ШКОЛ

Школы вызваленых раёнаў Беларусі атрымалі нядаўна 740 экз. праграм для сярэдніх школ і 78 тысяч падручнікаў для ўсіх класаў. У бліжэйшы час школы атрымаюць па 239 тысяч рублёў наглядных дапаможнікаў.

Рэдакцыйная калегія